

Se spune ca, exasperat de rusofobia lui Petre Tutea, un interlocutor a incercat sa-l incolteasca si l-a intrebat ce parere are despre Dostoievski. Raspunsul lui Tutea nu l-a dezamagit: "Era neamt!". Savuroasa, replica filozofului concentreaza toate idiosincraziile romanului, mai mult sau mai putin invatat, fata de Rusia si cultura ei. In raportarea la marele vecin, dispar orice clivaje ideologice si afinitati politice, sunt date uitarii rivalitatile temporare, se evaporaza normele de bun-simt, iar rezultatul final se invecineaza cu rasismul.

In linii mari, europenizatii locali nu au putut suporta Rusia, deoarece a amenintat cu precadere, in trecut, monopolul de legitimitate al Occidentului, in timp ce pentru filetisti punea in pericol ideea exceptionalismului romanesc. Nu e, de altfel, o intamplare ca ambele falange se intalnesc in chestiunile vitale.

Valoarea incontestabila a culturii ruse a fost, in general, admisa, dar cu anumite rezerve. In primul rand, omologarea s-a facut doar sub spectrul criteriilor de evaluare apusene. Literatura, muzica si artele frumoase au avut ceva de spus in masura in care reuseau sa se integreze in "marele dialog al umanitatii", adica in "canonul occidental". Secundar, s-au accentuat influentele vestice in capodoperele rusesti. Alain Besancon, in "Sfanta Rusie", si, pe urmele lui multi ciraci romani, a spus-o explicit: "Baletul rusesc se nascuse la Sankt-Petersburg din samanta fertila sadita de scoala franceza de coregrafie". Apoi, pictura datoreaza mult impresionistilor francezi, iar palatele splendide poarta semnatura arhitectilor francezi, italieni si scotieni. Cat despre icoane, in mod normal tratate ca autentice rusesti, acelasi Besancon nu le vede in culori foarte originale: "o pictura care ar putea fi legata de primitivii italieni, de arta bizantina, de marea traditie comuna". De orice, numai de Rusia nu.

O astfel de evaluare precara a culturii ruse ii lasa totusi o oarecare demnitate, nu multa, si o separa cumva de manifestarile totalitare din secolul trecut. Este descoperit un spirit al locului, care poate primi marea lumina din Apus, este apreciata calitatea artistica, chiar daca in anumite conditii.

Insa exista foarte multi interpreti pentru care comunismul sau totalitarismul deriva aproape determinist din spiritualitatea ruseasca. De la Ivan cel Groaznic la Stalin am avea variatiuni pe aceeasi tema. "Ofiterul sovietic care ii propavaduia iubirea lui Kundera cu kalashnikovul in mana nu era un personaj deviant, ci exprima neputinta funciara a culturii ruse de a pricepe ca nu toata lumea vrea sa fie rus sau vasal rusilor. De ce? Doar suntem cei mai puri, mai onesti, mai sfinti. De ce nu ne iubiti? De ce?", scria [Cristian Ghinea](#), intr-un articol din "Dilema Veche". In opinia sa, realitatea ruseasca pre-revolutionara se reduce la trei atribute, "inapoiere, saracie si dictatura", iar "marea cultura rusa rastoarna masa si logica: OK, poate ca noi suntem inapoiati, dar acesta e marele nostru noroc".

Trecand peste ideea bizara de a eticheta ca "dictatura" un regim dinastic de Secolul XIX, se pot aduce ilustrari si argumente istorice constrangatoare, care sa subrezeasca etalonul cantitativ-marxist dupa care este judecata Rusia tarista. De pilda, nivelul impozitelor era cel mai scazut din Europa, nivelul de trai [urban era mai ridicat](#) decat in orasele italiene ale vremii, nu exista [banca centrala](#) (desi pentru Cristian Ghinea&co. aceasta ar putea fi trecuta la minusuri), taxarea indirecta era cea mai scazuta de pe continent. Despre "duritatea" regimului avem marturiile unui Lenin, care a trebuit sa traiasca o perioada in exil in Siberia, unde primea pensie, pescuia, vana, citea, scria, si pe cele ale lui Trotski care a povestit despre tratamentul bland din inchisorile imperiale; Vera Zasulich, judecata pentru tentativa de ucidere a prefectului politiei, a fost achitata de un juriu in Rusia tarista. Taranii detineau, in preajma revolutiei, aproximativ 80% din terenuri, iar mobilitatea sociala putea fi comparata doar cu situatia din SUA, dupa cum a aratat Erik von Kuhnelt Leddihn. Potrivit aceluiasi scriitor catolic, in educatia femeilor, Rusia era un stat pionier, iar universitatile sale se puteau compara fara complexe cu institutiile similare din Vest. Cat priveste politia si aparatul de represiune, existau 5.000 de agenti la o populatie de 180 milioane de suflete. Cu alte cuvinte, chiar si dupa calapodul materialismului dialectic, Rusia nu o ducea rau.

In aparenta, astfel de rateuri istorice ar putea fi puse pe seama neatentiei sau a necunoasterii, dar, in fapt, tradeaza o reactie viscerală impotriva unui model politic si comunitar care se nu incadreaza in sabloanele occidentale. Cifrele nu vor convinge prea multa lume, pentru ca resorturile urii au cauze religioase. Atunci cand peroreaza impotriva Rusiei tariste, autorii nostri peroreaza, "constient sau nu", de fapt, contra Ortodoxiei. Din acest motiv, violenta simbolica si fizica indreptata impotriva Imperiului a lovit primordial in religie, vazuta ca piatra de temelie a regimului.

Cardinalul Sibor, arhiepiscopul Parisului, nu avea nicio indoiala asupra acestui lucru. "Este o fapta sfanta, o fapta placuta lui Dumnezeu, sa respingem erezia lui Fotie (Ortodoxia –n.n.)", sa

Pentru Rusia, cu ura

Scris de Ninel Ganea

Miercuri, 28 Ianuarie 2015 13:47

---

o subjugam si sa o distrugem cu o noua cruciada. Acesta este scopul clar al cruciadei de astazi. Acesta a fost scopul tuturor cruciadelor, chiar daca niciunul dintre participanti nu a fost pe deplin constient de asta. Razboiul pe care Franta se pregateste acum sa-l poarte impotriva Rusiei nu este un razboi politic, ci un razboi sfant. Nu este un razboi intre doua guverne sau doua popoare, ci in mod precis un razboi religios, iar celelalte motive prezentate nu sunt decat pretexte”, declara cardinalul, in preajma Razboiului din Crimeea, in care catolicii si protestantii s-au aliat cu musulmanii contra ortodocsilor. Ideile arhiepiscopului au fost confirmate, de altfel, peste ani, cand Vaticanul a intrat in negocieri cu regimul sovietic pentru a inlocui “erezia lui Fotie” cu o forma de catolicism.

Daca iritarea occidentala in fata Rusiei poate fi tributara unor sechele confesionale, cea a intelectualilor romani este circumstantiala si nu are in mod necesar legatura cu dictatura comunista, mai ales ca se pot gasi lesne exemple de rusofobie inainte de '45 sau de Revolutia Bolsevica, desi mai greu inainte de 1848. In esenta, cred ca, pe langa imitarea fara discernamant a unor mode occidentale, “intelighentia” locala isi tradeaza pe deplin complexele provinciale in chestiunea ruseasca. La nivel psihologic, dupa cum a remarcat excelent un prieten, intelectualul roman ramane un taran dezradacinat, stingherit de trecutul sau si mai ales de locul din care provine. Ajuns la oras, adica in marea cultura, se minuneaza bleg in fata bibliotecilor bine echipate si a numelor stralucitoare, iar singurul obiectiv care-i mai tulbura existenta este integrarea cat mai rapida pe unul din rafturi, chiar si pe cel mai prafuit si ascuns. Stingherit de caracterul minor al culturii din care provine, romanul cultivat repeta “ad nauseam” slagarele ideologice la moda, pentru a arata ca este in permanenta sincronizat. De aici provine dispretul pentru Biserica, pentru traditiile rurale si pentru orice i-ar aduce in vreun fel aminte de originile sale. Dispretul pentru Rusia este o alta varianta a dispretului pentru Romania, tari inechitate, cu mentalitati arhaice si o Biserica inca potrivnica vremurilor.